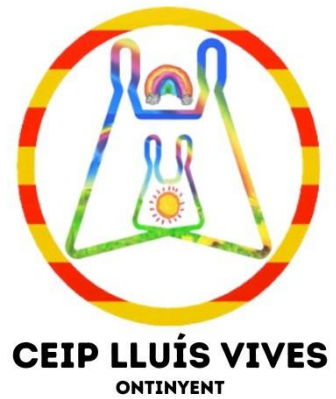

TÍTOL:

Cuidem els nostres amics aquàtics. Una experiència d'aprenentatge vivencial sobre els triops i ofegabous a Primària

1. Breu descripció del projecte

El projecte Cuidem els nostres amics aquàtics és una experiència d'aprenentatge vivencial i interdisciplinària adreçada a l'alumnat del primer cicle de Primària. A través de la cura i observació de dos animals aquàtics —els triops i els ofegabous—, l'alumnat aprèn de manera directa sobre la biodiversitat, els ecosistemes i la importància de la sostenibilitat mediambiental.

El projecte combina la metodologia activa i el treball cooperatiu amb l'observació científica, la creativitat artística i la comunicació oral i escrita. El producte final es concreta en tres accions principals:

- un mural col·laboratiu que recull els aprenentatges i reflexions;
- una exposició oral oberta a la comunitat educativa i a les famílies, on l'alumnat explica els descobriments, orígens i conclusions sobre la cura dels éssers vius;
- i la creació d'un conte original inspirat en l'experiència, elaborat col·lectivament per l'alumnat i presentat posteriorment als Premis Sambori com a mostra del treball literari, creatiu i interdisciplinari del projecte.

Aquesta integració entre ciència, art i llengua afavoreix la implicació emocional i la participació activa de tot l'alumnat, reforçant el sentit educatiu, comunitari i mediambiental del projecte.

2. JUSTIFICACIÓ DE L'ACTIVITAT

El projecte respon a la necessitat de connectar el currículum amb experiències reals, properes i significatives. Les xiquetes i els xiquets mostren gran interès pels animals i pel medi natural, però sovint tenen un accés limitat a entorns naturals pròxims. Aquesta situació d'aprenentatge naix per aprofitar eixa curiositat i canalitzar-la cap a un aprenentatge vivencial, científic i responsable.

Els protagonistes, triops i ofegabous, són espècies autòctones i amenaçades al País Valencià. A més, els triops són considerats “fòssils vius”, fet que desperta gran fascinació entre l'alumnat i els anima a investigar el seu origen i cicle vital. D'aquesta manera, es combina el coneixement científic amb la descoberta emocional, element clau per a consolidar aprenentatges significatius i duradors.

El projecte es vincula directament amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) següents:

- ODS 5 – Igualtat de gènere (promou la participació equitativa i la corresponsabilitat en les cures).
- ODS 13 – Acció pel clima (fomenta la reflexió sobre els efectes humans en el medi natural).
- ODS 15 – Vida dels ecosistemes terrestres i aquàtics (afavoreix la protecció d'espècies autòctones i hàbitats naturals).

3. Objectius inicials plantejats

- Identificar les característiques i necessitats vitals dels triops i ofegabous.- Comprendre els seus cicles de vida i la importància de la conservació dels ecosistemes aquàtics.
- Desenvolupar actituds de responsabilitat i compromís envers els éssers vius.
- Potenciar la cooperació i la corresponsabilitat en tasques de cura i observació.
- Afavorir la comunicació oral i escrita com a mitjà per expressar aprenentatges.
- Promoure la reflexió personal sobre la relació entre humans i natura.
- Integrar coneixements científics, lingüístics i artístics en una mateixa experiència educativa.

4. Programació i descripció de les activitats

La situació d'aprenentatge es desenvolupa al llarg del segon i tercer trimestre.

Sessió 1 – Exploradors aquàtics

Pluja d'idees sobre animals i dibuix d'un animal aquàtic. Activació de coneixements previs i primera aproximació als triops i ofegabous.

Sessió 2 – La nostra missió animal

Planificació en equips dels materials i recursos necessaris per a cuidar els animals.
Creació d'un pla de treball compartit.

Sessió 3 – Cuidant els triops i ofegabous

Execució del pla de cures. Observació directa, registre de canvis i resolució de problemes.

Sessió 4 – Cicle de vida i ecosistemes

Debat i dinàmiques de grup sobre el cicle vital i la classificació dels éssers vius, així com sobre la importància dels ecosistemes aquàtics per al nostre entorn.

Sessió 5 – Mural i exposició final

Elaboració i exposició del mural amb els aprenentatges. Preparació d'una presentació oral on cada grup explica el seu procés i conclusions davant dels altres cursos del centre i de les famílies.

Finalment, es du a terme una activitat conjunta de reintroducció dels triops i ofegabous al seu hàbitat natural, amb la participació i acompanyament de les famílies, i sempre amb la supervisió dels tècnics del Centre Aquícola del Palmar, depenent de la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori, a través de la Direcció General de Medi Natural i Animal, com a tancament simbòlic del projecte.

Integració curricular: Coneixement del Medi, Llengua, Educació Artística i competències clau (científica, tecnològica, matemàtica, consciència ambiental, expressió cultural i comunicació lingüística).

Metodologia: aprenentatge basat en projectes, treball cooperatiu, experimentació i reflexió.

Recursos: aquari, menjar per als animals, materials plàstics i digitals. Al final del procés de cura dels ofegabous, l'alumnat participa en la recol·lecció de llombríngols de la

compostera del projecte de centre “L’Hort a l’escola”, que s'utilitzen com a aliment natural per als ofegabous abans de la seua reintroducció. Aquesta acció enllaça els dos projectes, reforçant el treball interdisciplinari i l'aprenentatge significatiu sobre els cicles naturals, la sostenibilitat i la interdependència dels éssers vius dins del nostre entorn proper.

5. Personal i destinataris implicats

Destinataris: alumnat de primer cicle de Primària (6–8 anys).

Personal docent: la tutora o tutor de grup.

Equip directiu i claustre: implicats en la coordinació i difusió del projecte dins del Pla d'Acció Tutorial i del Pla Anual de Centre, assegurant-ne la coherència pedagògica i la sostenibilitat en cursos futurs.

Famílies: participació en l'aportació de materials, assistència a l'exposició final i acompanyament en la reintroducció dels triops i ofegabous al seu hàbitat natural, i sempre sota la supervisió dels tècnics del Centre Aquícola del Palmar, depenent de la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori, a través de la Direcció General de Medi Natural i Animal. Aquesta experiència conjunta afavoreix l'educació ambiental des d'un punt de vista docent, fomentant valors de respecte, responsabilitat i cura pel medi natural.

Comunitat educativa: assistència a la mostra oral i difusió del mural a l'aula del curs. També es compartí un registre audiovisual de la reintroducció amb altres cursos per reforçar la consciència ambiental col·lectiva.

6. Avaluació efectuada

L'avaluació és formativa i competencial, amb instruments adaptats al nivell de l'alumnat i al caràcter cooperatiu del projecte, és a dir, s'alineen amb els establerts al Decret 106/2022 de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, garantint una avaluació competencial, formativa i adaptada a la diversitat de l'alumnat.

Criteris principals:

- Observa i descriu animals aquàtics i el seu hàbitat amb precisió.
- Participa activament i amb actitud respectuosa en el treball en grup.
- Mostra consciència ecològica i proposa accions sostenibles.
- Utilitza el llenguatge oral i visual per comunicar idees i emocions.

- Relaciona accions humanes amb els seus efectes en el medi natural.

Instruments: rúbriques, diaris d'observació, autoavaluació, coavaluació i productes finals (mural, exposicions).

Tipus d'avaluació: inicial, formativa i sumativa.

7. Reflexió pedagògica i transferibilitat

El projecte Cuidem els nostres amics aquàtics exemplifica com una situació d'aprenentatge vivencial pot despertar la curiositat científica, reforçar la competència comunicativa i afavorir l'educació ambiental des de les primeres etapes.

L'experiència mostra que:

- L'aprenentatge pràctic i emocional genera implicació i millora la retenció.
- L'enfocament inclusiu i cooperatiu assegura la participació de tot l'alumnat.
- La vinculació amb els ODS aporta coherència i sentit global a l'activitat.
- La col·laboració amb famílies i entitats locals amplia l'impacte educatiu i social.

És transferible i adaptable a altres centres, ja que requereix recursos senzills i es pot replicar amb altres espècies o contextos naturals. El seu caràcter interdisciplinari permet ajustar-lo a diferents nivells i àrees, mantenint l'essència d'un aprenentatge actiu, responsable i arrelat al territori.

ANNEX I. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA I EVIDÈNCIES DEL PROJECTE

1. Observació i cures a l'aula

Observació dels triops i ofegabous a l'aula

Evolució i metamorfosi dels ofegabous

Treball d'observació i registre científic de l'alumnat

2. Activitat inclusiva i cooperativa

Participació de l'alumnat d'educació especial

Participació de l'alumnat d'educació especial

3. Exposició oral i participació familiar a l'escola

Famílies escoltant les explicacions dels xiquets i xiquetes

Abans de les presentacions orals i murals col·laboratius

4. Reintroducció simbòlica amb famílies i tècnics

Xerrada prèvia amb famílies i tècnics del Centre Aquícola del Palmar

Xerrada prèvia amb famílies i tècnics del Centre Aquícola del Palmar

Preparació de la reintroducció al medi natural

Preparació de la reintroducció al medi natural

Alliberament simbòlic dels triops i ofegabous

Alliberament simbòlic dels triops i ofegabous

Alliberament simbòlic dels triops i ofegabous

Participació activa del professorat i les famílies

Participació activa del professorat i les famílies

Participació activa del professorat i les famílies

5. Producte final i difusió

*Regal
samarretes amb els dibuixos dels animals del projecte fets per l'alumnat.*

Regal samarretes amb els dibuixos dels animals del projecte fets per l'alumnat

Article de premsa local sobre el projecte

Les imatges s'han pres amb finalitat educativa i amb autorització familiar, respectant els criteris de privacitat i protecció de dades.